

**Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони:
Европа инвестира в селските райони**

**Проучване мнението на местната общност относно
съдържанието и насочеността на Стратегията за
Водено от общностите местно развитие на
Местна инициативна група „Самоков“
за периода 2023-2027 г.**

Съдържание

1. Увод.....	3
2. Информация за проучването.....	4
3. Местна инициативна група „Самоков“.....	6
4. Анализ на данните и резултатите от проучването.....	10
5. Направени изводи. Насоки и препоръки	45

1. Увод

Това проучване е проведено във връзка с одобрен проект по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ от мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г. То е част от проект, който включва информиране на местната общност относно изготвянето на стратегия за ВОМР за периода 2023 – 2027 г., чрез организиране и провеждане на информационни срещи, публикации в местни и регионални печатни и електронни медии, както и изготвяне и разпространение на информационни материали.

В настоящия документ са представени резултатите от проведено проучване сред жителите на територията на сдружение „Местна инициативна група Самоков“, съгласно проект „Подготовка на Стратегия за Водено от Общностите местно развитие за периода 2023-2027 за територията на МИГ „Самоков“, одобрен по процедура с код BG06RDNP001-19.610, чрез подбор на проектни предложения по Подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г. Проектът се изпълнява съгласно Административен договор № РД50-37/13.03.2023г. и има за цел изготвянето на Стратегията за ВОМР.

Одобреният проект по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г. включва за изпълнение следните дейности:

- Координация на изпълнението на дейностите по Проекта;
- Проучвания и анализ на територията;
- Популяризиране на процеса на разработване на стратегия за ВОМР;
- Обучение на местни лидери и заинтересовани страни;
- Подготовка на стратегия за ВОМР.

Очакваният резултат от изпълнението на проекта за подготвителни дейности ще бъде:

Разработена стратегия за Водено от общностите местно развитие за програмен период 2023 – 2027 г. за територията на Сдружение „Местна инициативна група Самоков“

С реализиране на дейностите по проекта ще бъдат постигнати следните цели:

1. Подпомагане на процеса за подготовка на стратегии за местно развитие, финансирани от ЕЗФРСР или от повече от един от Европейските структурни и инвестиционни фондове;
2. Насърчаване на включването на местното население в разработването и бъдещото прилагане на стратегиите за Водено от общностите местно развитие;
3. Подкрепа за информиране на местното население относно възможността за финансиране на стратегиите по повече от един фонд;
4. Подкрепа за придобиване на умения и създаване на капацитет за функциониране на МИГ (само по отношение на територията, на която не е прилаган подхода BOMP).

Този документ представя резултатите от проучването проведено сред жителите на територията на МИГ „Самоков“, както анализ, направени изводи и изведени препоръки.

2. Информация за проучването

За целите на проучването на територията на МИГ Самоков са изготвени анкетни карти, с които да се съберат мненията, нагласите и препоръките от местните жители. Анкетните карти на проучването съдържат 30 въпроса, разпределени в две части. В проучването са взели участие и са попълнили анкетните карти 112 представители на местното население. Първата част на въпросите в анкетната карта цели да определи профила на участниците: тяхната възраст, образование, професия, местожителство, свързаност с органите на МИГ, информираност относно МИГ „Самоков“ и BOMP. Втората част на въпросите е свързана с мненията на участниците относно МИГ и СВOMP. Проучването събира мнението на участниците като задава детайлни въпроси относно темите във всяка една от програмите за финансиране, както и мнения относно най-необходимите интервенции, към които трябва да бъдат фокусирани усилията на новосформираната МИГ според представителите на жителите на територията. Резултатите и отговорите имат важно значение за процеса на създаване и изпълнението

на стратегията. Стратегията се фокусира върху нуждите на жителите на територията и дейностите и резултатите да бъдат в тяхна полза и в развитие на населените места от територията на МИГ „Самоков“

При изготвянето на този документ от проучването са използвани данните, които са събрани с помощта на анкетните карти, както и следните документи:

- предходни проучвания, анализи и доклади от външни изпълнителни на дейности, свързани с прилагането на стратегията за ВОМР на МИГ „Самоков“;
- информация, предоставена от екипа на МИГ „Самоков“;

Анкетата и проучването се провежда при спазването на принципите на подхода Водено от местните общности развитие, както и на хоризонталните политики на Европейския съюз:

- Насърчаване на заетостта и конкурентоспособността – Потърсено е мнението на анкетиранията относно потребностите към момента и идентифициране на най-подходящите програми, интервенции и дейности за развитие на територията, чрез насърчаване на заетостта и конкурентоспособността на жителите. Чрез изпълнението на дейностите от стратегията, която ще бъде изготвена и на база на това проучване се цели развитие икономиката на територията, подобряване на благосъстоянието на жителите и повишаване на техния жизнен стандарт.

- Устойчиво развитие – Чрез анализ на данните от проучването са установени необходимите и най-подходящи интервенции и дейности, с които да се постигне устойчиво развитие на територията на МИГ „Самоков“. Всички дейности от анкетата, проучването и анализа са извършени по начин, щадящ околната среда и по никакъв начин не оказват отрицателен ефект върху нея.

- Равенство между половете, утвърждаване на принципа на равните възможности и създаване на условия за превенция на дискриминацията. В това проучване е спазена политиката на ЕС, като е предоставена възможност за участие на всички желаещи – мъже и жени, без разлика на пола и не допускане на дискриминация.

- Териториален подход: проучването и анализа са извършени за територията на сдружение с нестопанска цел Местна инициативна група „Самоков“, която има общи потребности и виждания за бъдещото развитие на територията.

- Подход „отдолу – нагоре“ – Чрез проучването са събрани мненията на участниците, включени са препоръки и предложения от местната общност. Населението на територията участва във вземането на решения за стратегията и избора на приоритети, които да бъдат следвани, различни групи по интереси са взели участие за създаване на стратегия за местно развитие.

- Установяване на местни партньорства: дружеството МИГ „Самоков“ е сформирано на база местно партньорство. В него участват представители на публичния, стопанския и неправителствения сектор на територията. В процеса на проучването и анализа са включени представители на всички групи заинтересовани лица, идентифицирани в проучванията и анализите.

3. Местна инициативна група „Самоков“

Територията на местна инициативна група „Самоков“ съвпада с административните граници на община Самоков. Община Самоков се намира в Западна България, в южната част на Софийска област и е 4-та по площ община в България след Община Сливен, Столична община и община Добрич-селска. Тя е една от съставните общини на Софийска област. Територията на местна инициативна група „Самоков“ принадлежи към двата основни водосборни басейна на България, а именно Черноморския и Беломорския. Река Искър е основна водна артерия. Основните и притоци на територията на общината са: Черни Искър, Бели Искър, Мусаленска Бистрица, Палакария и Шипочаница, които с изключение на Шипочаница протичат през територията и я обезпечават с воден ресурс.

Разположена е на площ от 1209,859 квадратни километри което е 17,09% от територията на Софийска област. Граничи с община Ихтиман на североизток, с Община Костенец и Община Долна Баня на изток, на юг с община Якоруда и община Белица, община Рила и област Кюстендил на югозапад.

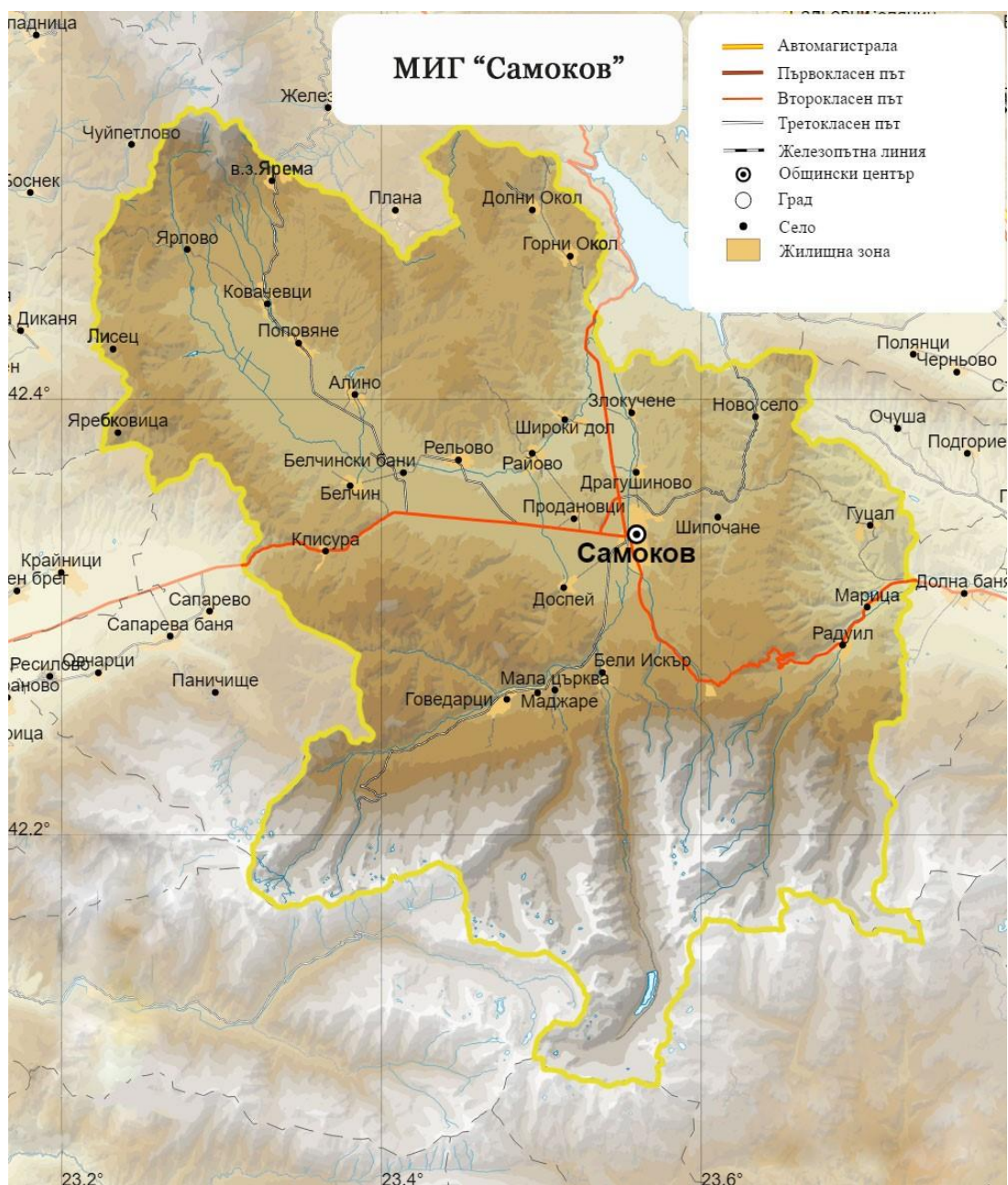
Централната част на местната инициативна група се заема от Самоковската котловина, която е разположена между планините Рила, Верила, Плана и Шипочански рид, част от Ихтиманска Средна гора. Най-високите части на Рила планина се извисяват южно от котловината.

Източно от дълбоката долина на река Бели Искър се разполага Източния дял на който се извисява най-високата точка на България и Балканския полуостров – връх Мусала с височина 2925,4 м. Между долините на реките Бели Искър и Леви Искър, районът се заема от северните части на Централна Рила – връх Голям Скакавец с височина 2711 м., а между Леви Искър и Черни Искър се разпростират северните склонове на Северозападна Рила с връх Мальовица висок 2729,3 м. и разположен на границата с община Рила.

Западната граница е с община Дупница и община Сапарева баня, област Кюстендил, на северозапад община Самоков граничи с община Радомир и община Перник, област Перник и на север със Столична община, област София. Релефът на общината е равнинен, средно и високопланински.

Източната част на местната инициативна група се заема от крайните югозападни и най-високи части на Ихтиманска Средна гора. Тази част е между Самоковската котловина на запад и Боровецката седловина на юг. Шипочанския рид (Шипочан) който осъществява връзката на Средна гора с Рила и в най-високата си точка достига височина от 1312 м. На запад достига до долините на река Искър и десния и приток Боровецка Бистрица, които го отделят от Самоковската котловина. На западния му склон са разположени са разположени град Самоков и селата Драгушиново и Злокучене, а по източния склон селата Ново село и Шипочане.

Крайната северозападната част на местна инициативна група Самоков се заема от южните склонове на планина Витоша. Максималната и височина в обхвата на общината е 2195 м. и се намира на границата със Столична община и община Перник. Планината Плана, която заема 2/3 от територията на община Самоков попада в северната част. На запад чрез нископланинския проход (седловина) Ярема тя се свързва с планината Витоша, на изток се спуска към долината на река Искър и язовир „Искър“, на юг склоновете ѝ потъват в Самоковската котловина. Най-високата точка на Плана планина в обхвата на община Самоков е 1315,3 м. и е разположена на около 6 км. източно от село Ковачевци.

Карта 1. Територията на МИГ Самоков

Територията на местна инициативна група Самоков включва 28 населени места: град Самоков, който е административният център и селата Алино, Бели Искър, Белчин, Белчински бани, Говедарци, Горни окол, Гуцал, Долни окол, Доспей, Драгушиново, Злокучене, Клисурса, Ковачевци, Лисец, Маджаре, Мала църква, Марица, Ново село, Поповяне, Продановци, Радуйил, Райово, Рельово, Шипочане, Широки дол, Яребковица и Ярлово.

Административен център на Община Самоков е град Самоков, който се намира на 60 км. от град София и на 10 км. от курортно-туристическия комплекс Боровец. Градът е на разстояние 8 км. от един от входовете на Национален парк Рила, на 29 км. от минералните извори в Сапарева баня, на 14 км. от тези на Белчин баня, на 27 км. от балнеоложкия комплекс в Долна баня и на 12 км. южно от язовир Искър. Градът е най-големият в областта, тъй като град София не влиза в състава на Софийска област.

Релефът на МИГ „Самоков“ е равнинен, средно и високопланински. Централната част на МИГ „Самоков“ се заема от Самоковската котловина, която е разположена между планините Рила, Верила, Витоша, Плана.

Климатът се характеризира като: умерено-континентален (под 1000 м.) и планински (над 1000 м.). Лятото не е много горещо и температурите са умерени. В крайните си стойности обаче те могат да достигнат 39 градуса. Есента е приятна, а зимата е продължителна, но мека. Върху климата влияние оказват Средиземноморски въздушни течения и надморското равнище. Територията се отличава с благоприятен климат, богати природни ресурси и хубава природа.

4. Анализ на данните и резултатите от проучването

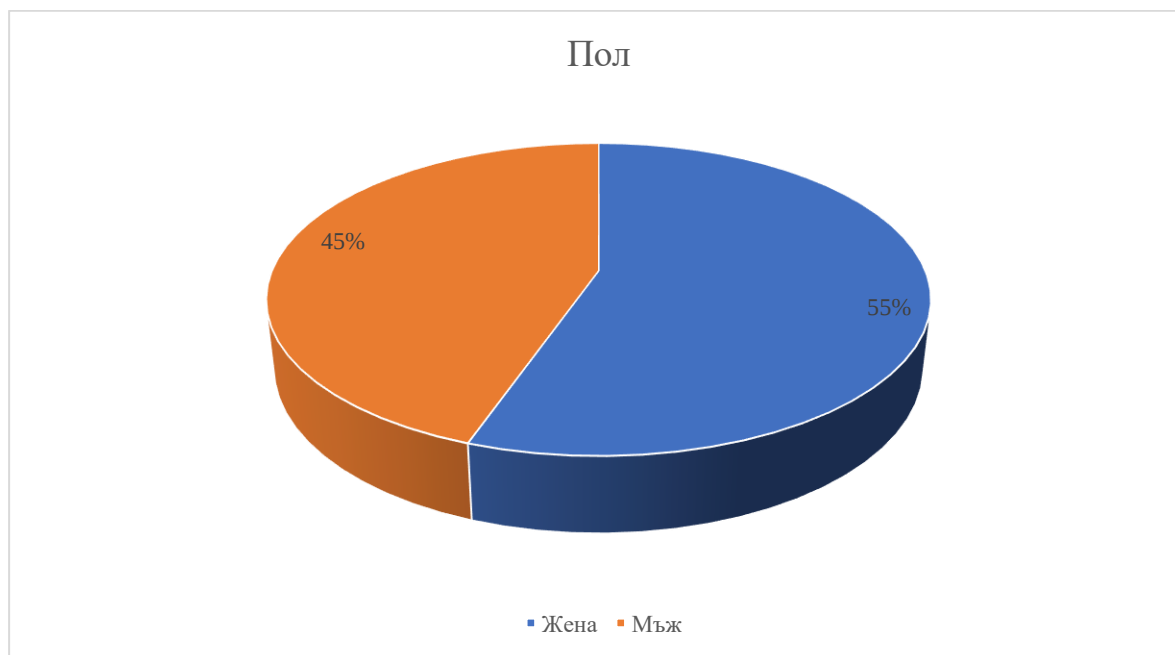
Тук са представени резултатите от проучването на територията на МИГ Самоков. Изготвените графики отговарят на въпросите в анкетните карти, които са направени специфично за това проучване и целят обективно да съберат мненията и нагласите на жителите на територията, като се стремят към широко представяне на различните общности и групи.

Фиг.1 Разделение на участниците според възраст

По-равно са анкетираните, които попадат във възрастови групи между 40-49г и между 50-63 години. Общо те представляват повече от половината участници в проучването – 68%. Следват хората, които са на възраст между 30 и 39години. Най-малките групи от респондентите са представени с по 5% - това са най-младите – между 18г и 29г и най-възрастните над 63 годишна възраст. Най-големият дял от участниците са жители в активна икономическа възраст. Те са основните създатели на богатата и двигател на икономическото развитие на населените места на територията на МИГ Самоков. Младите участници носят обновлението на територията, нови идеи и енергия, а групата

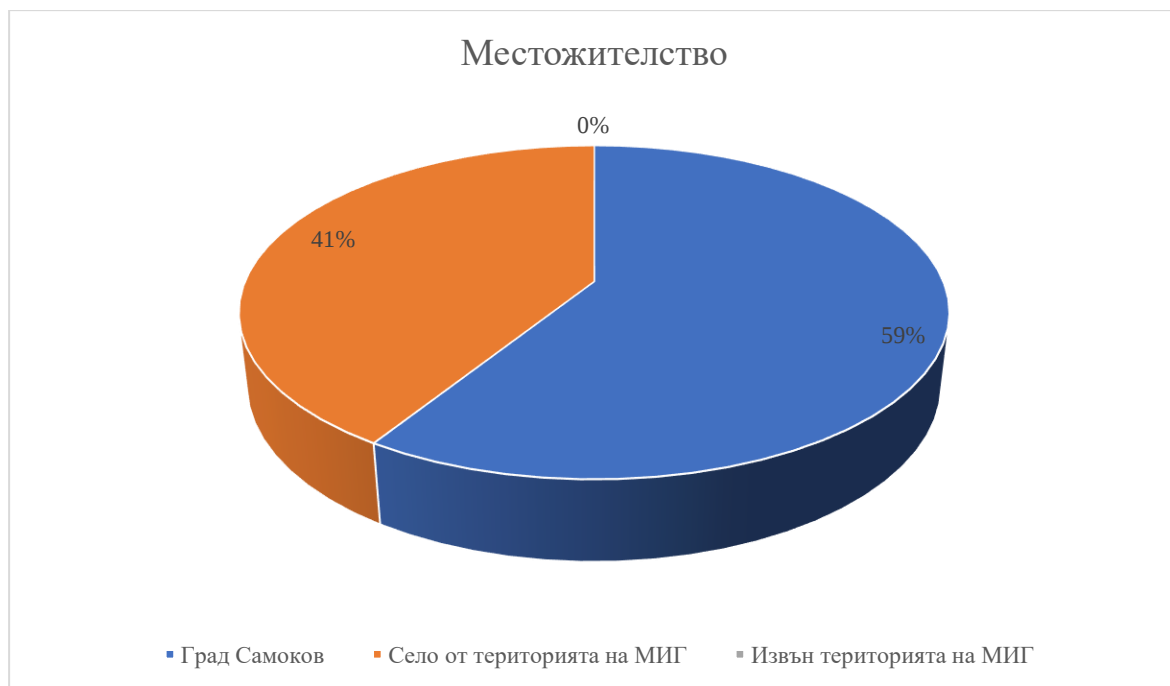
на по-възрастните участници, които имат опит и знания могат да направят сравнение с предишните периоди и да дадат добри съвети и насоки. Благоприятното възрастово разпределение на участниците дава гаранция за обективни данни и добри резултати от проучването.

Фиг. 2 Разделение на участниците според пол

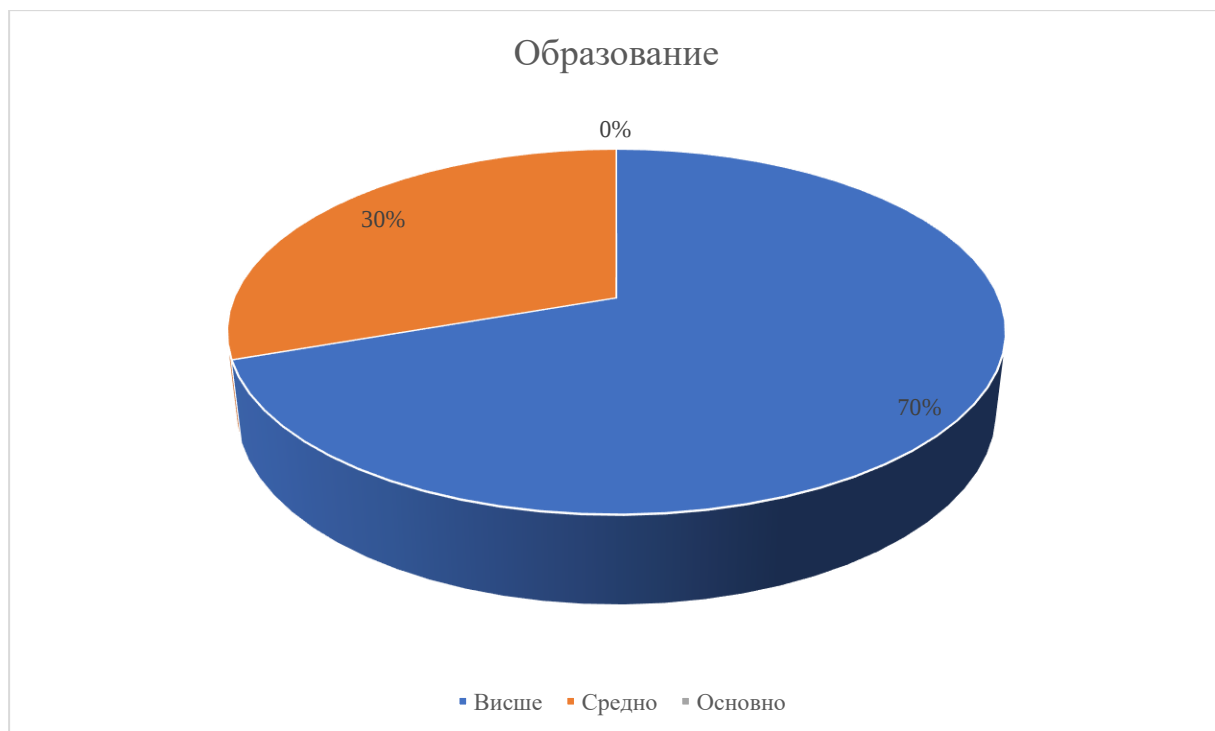
Резултатите показва, че анкетираните жени са три пъти повече от мъжете. Жените са – 75%, а мъжете са 25%. Забелязва се много по-голяма активност на жените. Те желание да дадат препоръки и насоки и да споделят своето мнение.

Приложен е принципа на равенство между половете и по този начин са създадени условия за равни възможности и за превенция на дискриминацията. Тези резултати показват спазването на хоризонталните политики на ЕС за равенство между половете и липса на дискриминация.

Фиг. 3 Разделение на участниците според местоживеене

По-голямата част от участниците са от град Самоков – 59%, а 41% живеят в селата на територията на МИГ Самоков. Няма участници, които да живеят извън територията на МИГ. Това разпределение съответства на населението на територията и с ангажирането на респонденти от всички населени места се гарантира обективно представяне на жителите. Тези резултати показват, че се взема предвид мнението на населението на широка основа от различните места на територията на МИГ „Самоков“, за да се постигнат обективни резултати и представителна извадка за нагласите и мненията на всички жители на територията.

Фиг. 4 Разделение на участниците според образованието

Всички участници в проучването имат завършено висше или средно образование. Няма участници само с основно образование. 70% притежават висше образование, а останалите 30% - средно образование. Анкетираните са образовани хора, които ясно разбират значението на въпросите и дават информирани отговори и адекватни съвети и насоки. Този резултат е надежден в посока резултатите от проучването и препоръчаните действия към МИГ, както и ангажираността на активните жители в дейностите за постигане на целите на СВОМР в програмен период 2023 – 2027г.

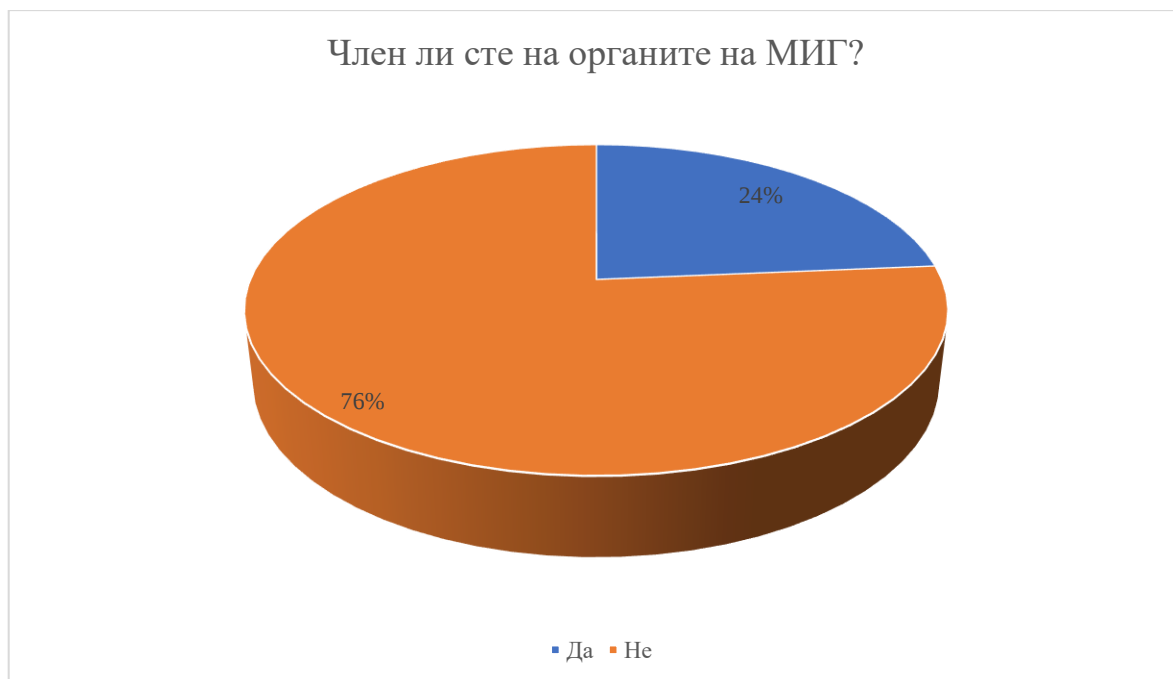
Фиг. 5 Разделение на участниците според сектор на заетост

Най-голяма част от анкетираните – 32% са ангажирани в стопански сектор. Следващата група – 29% са в публичен сектор, а една четвърт – 25% са активни в нестопански сектор. 6% от респондентите са безработни, а по равни 4% са учащи и пенсионери. Най-голям дял в проучването имат хората, които са в стопанския сектор и които активно участват в икономическото развитие на територията. Болшинството от работните места на територията се създават от стопанския сектор. Това са и хората, които определят икономическия облик на населените места от територията. Тяхното мнение е важно за екипа на МИГ и за приноса на групата към бъдещото развитие на територията.

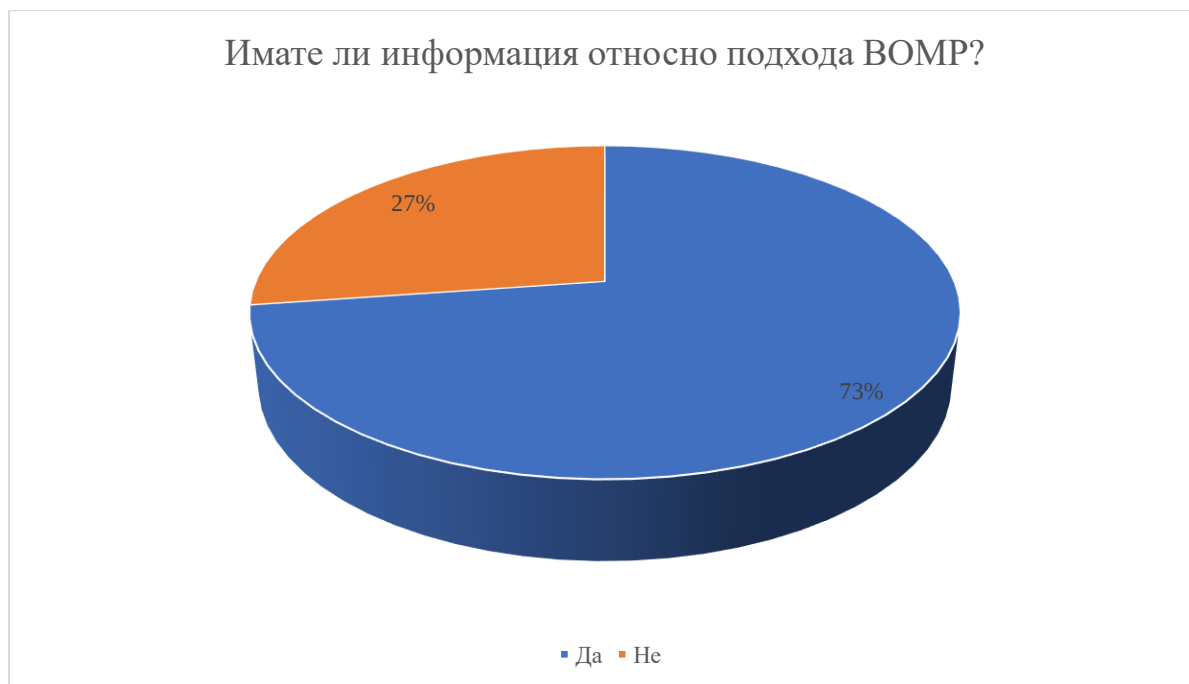
Фиг. 5.1. Разпределение на анкетираните в рамките на Стопански сектор на заетост

В рамките на стопанския сектор най-голям процент 47% от анкетираните са ангажирани в сферата на услугите, 29% в предприятия в селското стопанство и 24% в сектор промишленост. Разпределението показва разнообразието на участниците на база тяхното участие в икономическия живот на територията. Застъпени са различните стопански сектори, за да се постигне обективност на мненията и представителност на жителите на населените места на територията на МИГ Самоков.

Фиг. 6 Разпределение според членството в органите на МИГ

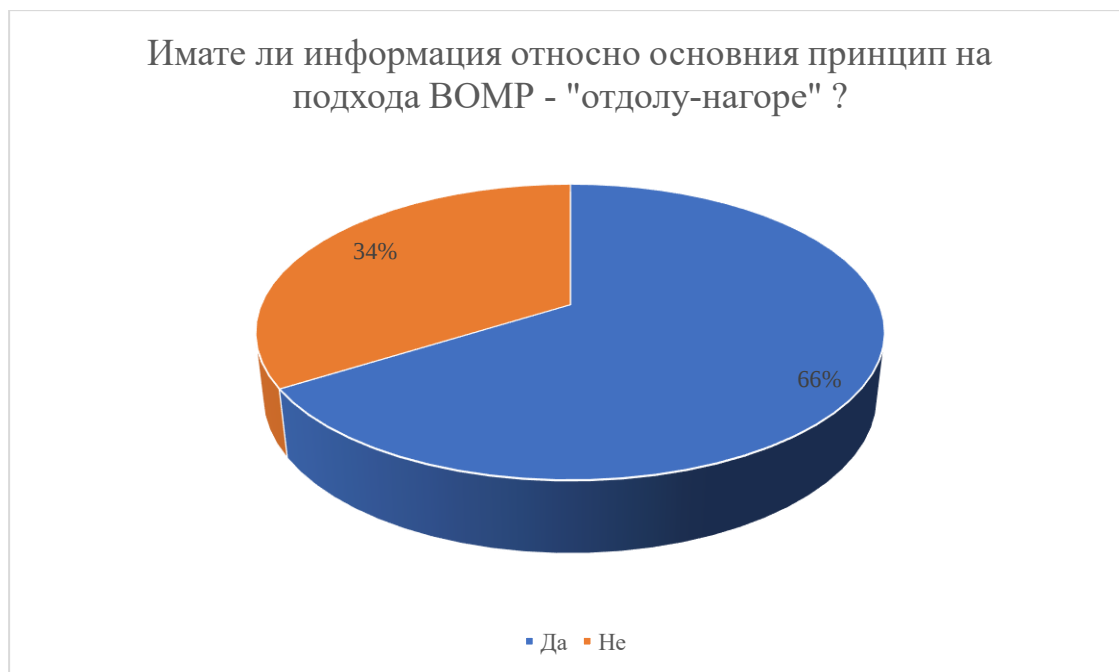
Мнозинството от респондентите – 76% не членуват в структурата на МИГ Самоков, а само 24% са отговорили положително. Това е предпоставка за създаване на една по-обективна картина на изпълнението на стратегията и работата на МИГ. Само една част от анкетираните са свързани с органите на групата, което означава, че те разполагат с по-задълбочена информация относно дейностите и процесите. Това разнообразие от участници дава по-голяма задълбоченост и пълнота на данните, резултатите и изводите на този доклад, както и добър баланс от мнения и обективна, безпристрастна оценка на работата на Местната инициативна група Самоков по прилагането на стратегията.

Фиг. 7 Разпределение според информацията относно подхода BOMP

Голямото мнозинство от анкетираните – 73% са отговорили положително на този въпрос - те знаят какво означава подхода Водено от общностите местните развитие. Този резултат дава гаранция за адекватността на отговорите на участниците. Те могат да вземат своето информирано решение относно действията и своята подкрепа за МИГ за изпълнение на стратегията. 27% са отговорили, че не знаят какво е BOMP. Инициативите по информиране на жителите е важна част от процеса и повлиява пряко резултатите от изпълнението на стратегията.

Ключов фактор при изпълнение на дейностите и инициативите за изпълнение на стратегията е подкрепата на жителите. Тя е и гарант за успешните резултати, които са в полза на населението на територията на Местната инициативна група „Самоков“.

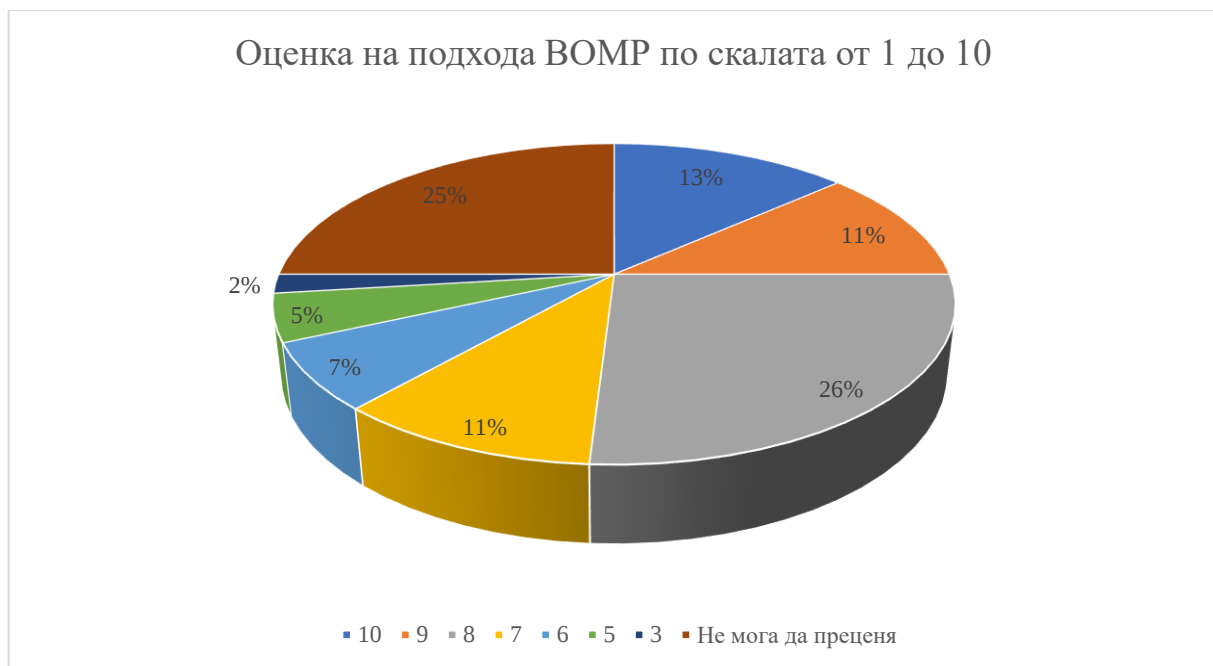
Фиг. 8 Разпределение според информация относно основния принцип на подхода BOMP - "отдолу-нагоре"

66% от анкетираните отговарят положително на този въпрос, а 34% отбелязват отговор „не“. Знанието относно подхода основния принцип на подхода BOMP - "отдолу-нагоре" е част от информираността на населението относно стратегията и местната инициативна група. Информираниостта на жителите е важна за тяхната подкрепа за МИГ и нейните дейности по изпълнение на стратегията, както и се отразява върху резултатите от тези дейности. Тя води до по-голяма подкрепа и ангажираност от страна на жителите. Принципът „отдолу – нагоре“ е основен принцип на подхода Водено от общностите местно развитие и спазването му означава, че местните хора участват във вземането на решения за стратегията и избора на приоритети, които да бъдат следвани. Създаването на капацитет е основна част от подхода „отдолу-нагоре". Той се прилага посредством местни инициативни групи, така че местните общности формулират, избират и одобряват приоритети и стратегия за интегрирано развитие на териториите и общностите.

Фиг. 9 Разпределение на анкетираните според мнението им дали подходът ВОМР помага за развитието на териториите на местните общности

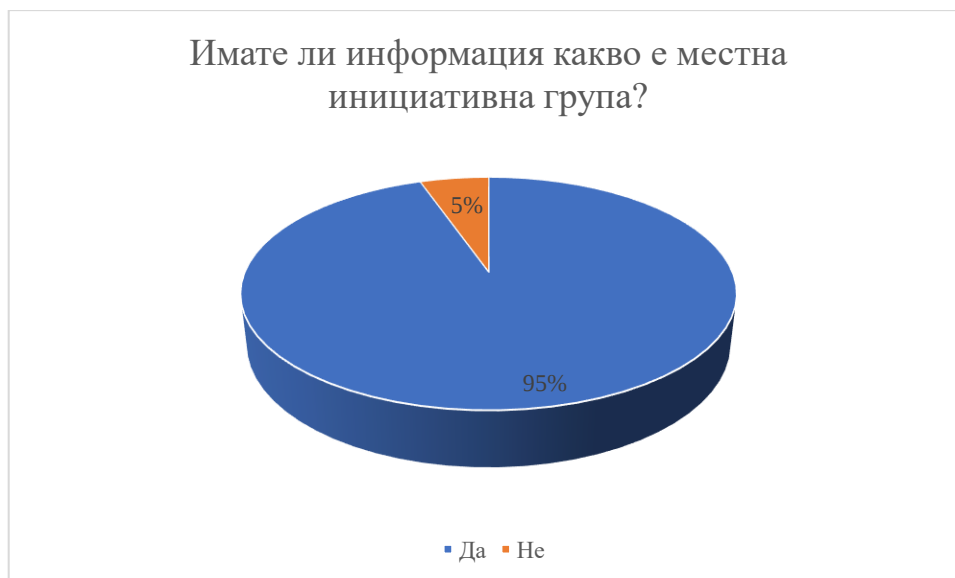
Огромното мнозинство от 94% от анкетираните са на мнение, че подходът ВОМР помага за развитието на териториите на местните общности – те дават положителен отговор. Само 6% са отбелязали отрицателен отговор. Този резултат демонстрира убеждението сред жителите на територията, че подходът и стратегията ще бъдат в подкрепа за постигане до по-голямо благоденствие и по-добри условия на живот в населените места на територията на МИГ. Те имат доверие в подхода и това дава гаранция за тяхната подкрепа за работата на МИГ.

Фиг. 10 Разпределение на анкетираните според оценката на подхода BOMP

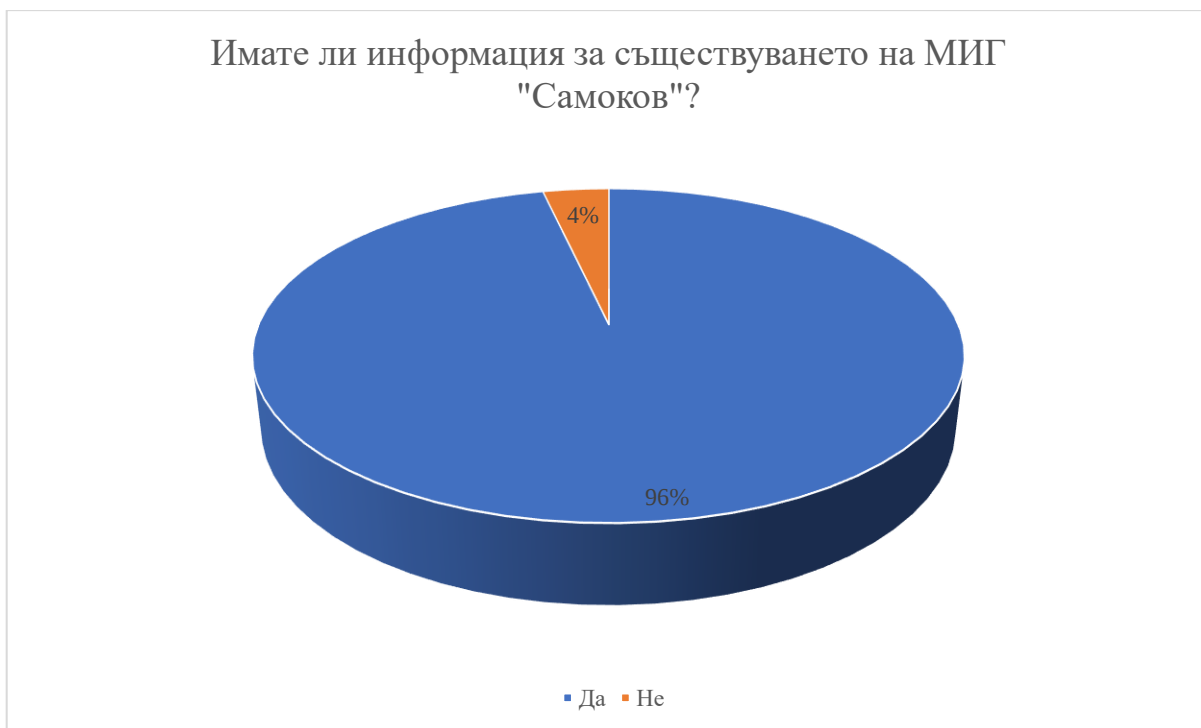
Най-голяма група от участниците дават оценка 8 – 26%, а най-високата оценка 10 е отбелязана от 13%. 11% дават оценка 9 и също толкова са отбелязали оценка 7. Общо най-високи оценки са отбелязани от болшинството от респондентите – 61%. От останалата половина най-голям дял – 25% са отбелязали, че не могат да преценят. 7% са дали оценка 6, 5% - оценка 5 и 2% - оценка 3.

Болшинството от респондентите оценяват високо подхода Водено от общностите местно развитие и подкрепят работата на МИГ. Според тях дейностите по този подход имат възможност да подпомогнат развитието на територията и подобряване на живота на жителите на населените места на територията на МИГ Самоков.

Фиг. 11 Разпределение според знанията относно МИГ

Голямото мнозинство от анкетираните са отговорили положително на този въпрос. 95% знаят какво означава местна инициативна група. Този резултат показва адекватността на отговорите на участниците и техните информирани решения относно подкрепата им и действията в рамките на изпълнение на стратегията. Само 5% са отговорили, че не знаят какво е местна инициативна група. Информираността на населението е ключов фактор при изпълнение на дейностите и инициативите и гарант за подкрепата на жителите за МИГ Самоков. При голяма подкрепа и висока ангажираност от страна на населението ще бъдат постигнати по-качествени и успешни резултати от дейността на групата, които са в полза за жителите от населените места на територията на МИГ Самоков.

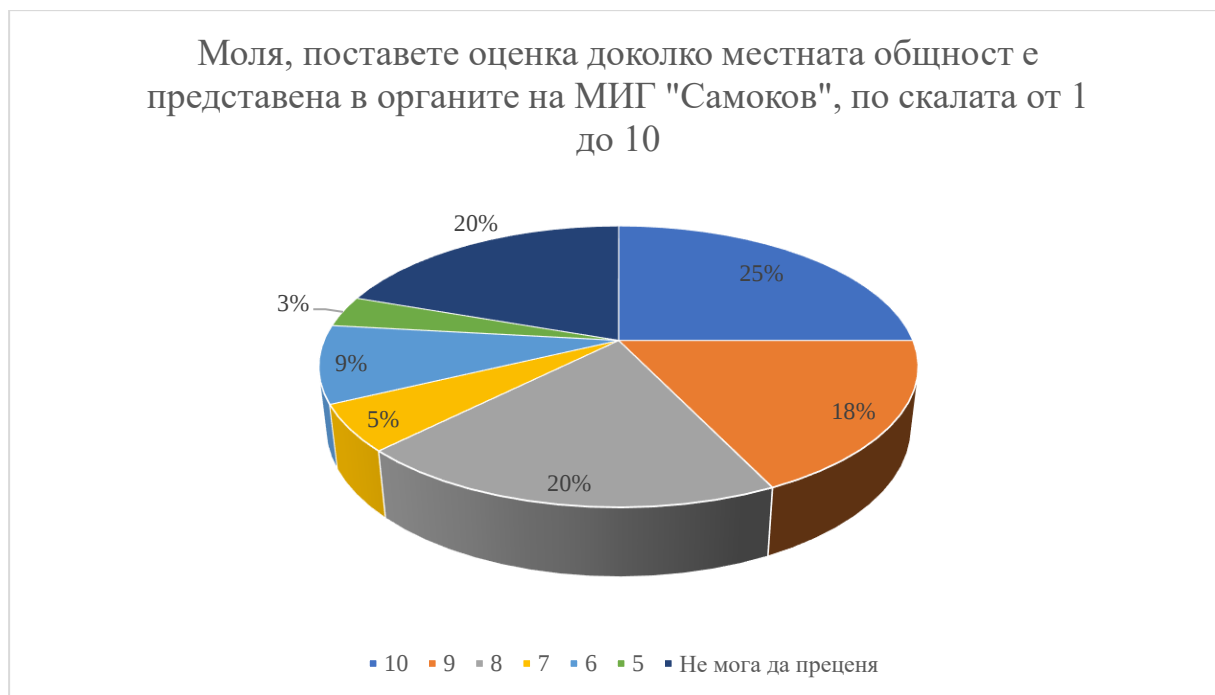
Фиг. 12 Разпределение според знанията относно съществуването на МИГ „Самоков“

И на този въпрос резултатите показват високи нива на знания и информираност на местното население относно МИГ „Самоков“. 96% отговарят положително и само 4% са отговорили, че не знаят. Подкрепата на жителите за МИГ е в пряка зависимост от тяхната информираност и разбиране за подхода ВОМР, за изпълнението на стратегията и за работата на Местната инициативна група. Необходимо е жителите да са наясно с потенциала за подпомагане развитието на територията, който предлага СВОМР и с това винаги се увеличава доверие на населението и се печели тяхната подкрепа. Представителите на населението на територията знаят за съществуването на Местната инициативна група „Самоков“ и това показва разпознаваемостта на групата и резултата от усилията и дейностите за информиране на местното население.

Фиг. 13 Разпределение на респондентите според периода от време, от който имат информация за съществуването на МИГ "Самоков"?

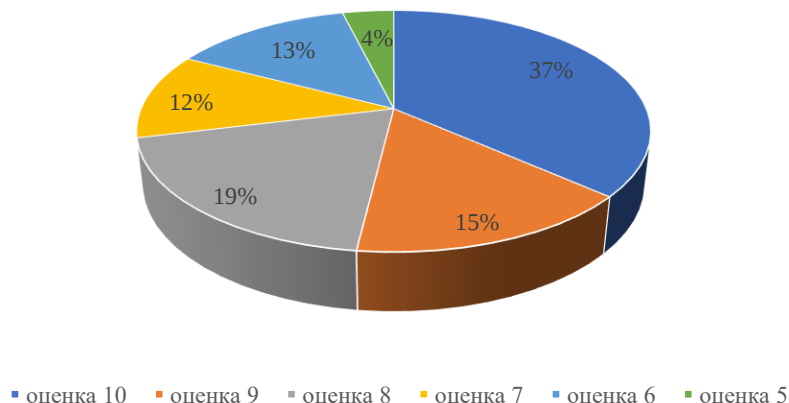
Отговорите на респондентите на този въпрос са много разнообразни, но се откроява най-голям дял от хората, които имат информация за съществуването на МИГ "Самоков" от 5 години – 29%. Почти една трета от анкетираните знаят за групата от предния програмен период. Те имат информация за групата и за резултатите и знаят значението ѝ и потенциала за подпомагане развитието на територията. От 4 години знаят 16% от участниците в проучването. Тези две групи представляват голяма част от анкетираните и те имат добра основа, на която да дадат своето мнение и насоки към МИГ Самоков. От 1 година имат информация 18% от респондентите, а 12% знаят от 3 години. От 2 години имат информация 9% от анкетираните, а 5% са отбелязали 6 години. По равни 4% от всички са отбелязали 7 и 8 години, а по-малко от една година – 3%. Този микс от различни хора, които са взели участие в проучването и които знаят за МИГ от различни периоди от време дава обективност и широка аудитория за провеждане на това проучване.

Фиг. 14

За успешно изпълнение на стратегията на BOMP и за резултати, които да донесат максимални ползи за населението на територията, местната общност трябва да бъде представена в органите на МИГ "Самоков". Оценка 10 е отбелязана от най-голям дял от участниците - 25%. Една четвърт от всички респонденти считат, че населението е представено максимално добре от МИГ. 18% дават оценка 9, а 20% - оценка 8%. Голямото мнозинство дава най-високите три оценки. Следващите три оценки са отбелязани съответно: 5% - 7, 9% - 6, 3% - 5. По-ниски оценки от 5 не са отбелязани от анкетираните. Останалите 20% от участниците в проучването са маркирали отговор „не мога да преценя“. Тези резултати показват преценка за максимална представителност на населението в органите на МИГ според респондентите. Освен добрата представителност на местните общности в органите на МИГ, друго необходимо условие е подкрепата на тази общност за МИГ и нейните дейности и инициативи. Заедно с общността да се определят интервенциите и програмите, които са най-подходящи за територията.

Моля, поставете оценка на значението на МИГ
"Самоков" за развитието на територията, по скалата е
1 до 10

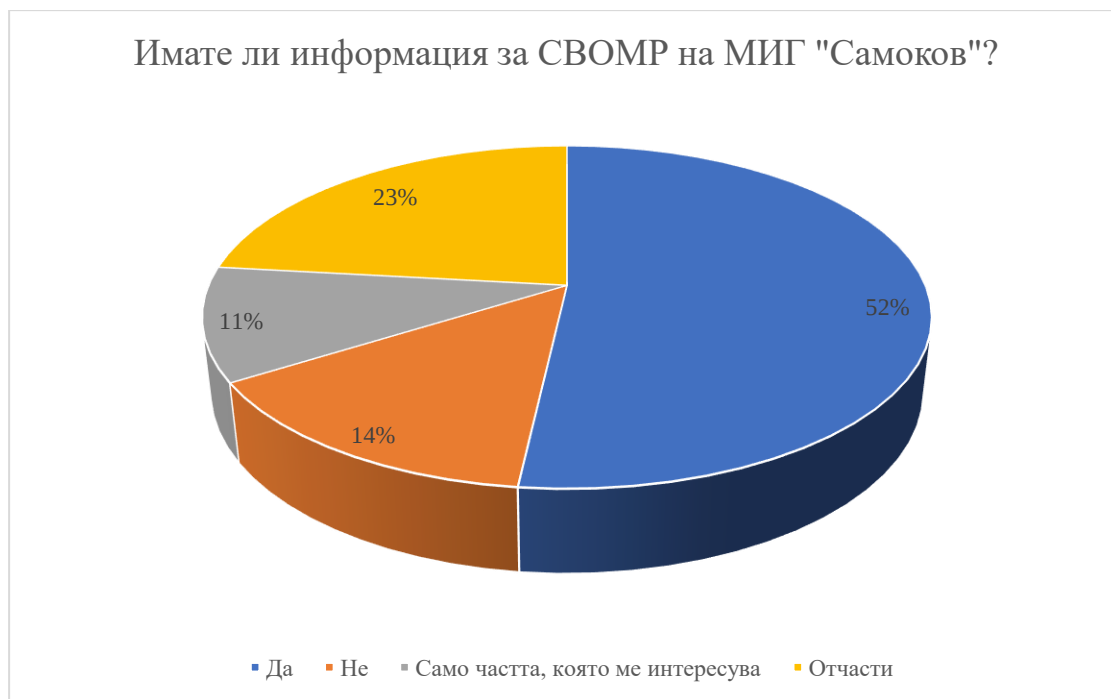
Фиг. 15 Разпределение на респондентите според оценката на значението на МИГ "Самоков" за развитието на територията

Резултатите от този въпрос показват високото мнение на жителите на територията към значението на МИГ „Самоков“. Най-голямата група от хората, които са участвали в анкетата са дали най-високата оценка 10 – 37%. Оценка 9 е отбелязана от 15% от анкетираните, а оценка 8 – от 19%. Оценка 7 е дадена от 12%. Общо с трите най-високи оценки са оценили значението на Местната инициативна група 61% от представителите на местната общност. Оценки 6 и 5 са отбелязани от съответно 13% и 4% от респондентите. Този резултат може да бъде гарант за доверието на населението към МИГ и високите очаквания от работата на групата по изпълнение на стратегията. Жителите се доверяват, че резултатите от тези действия и инициативи ще доведат до последващо развитие на територията, по-добри икономически резултати в населените места и по-добро бъдеще за хората.

Фиг.16 Разпределение на анкетираните относно знанията им за Стратегията за воденото от общностите местно развитие.

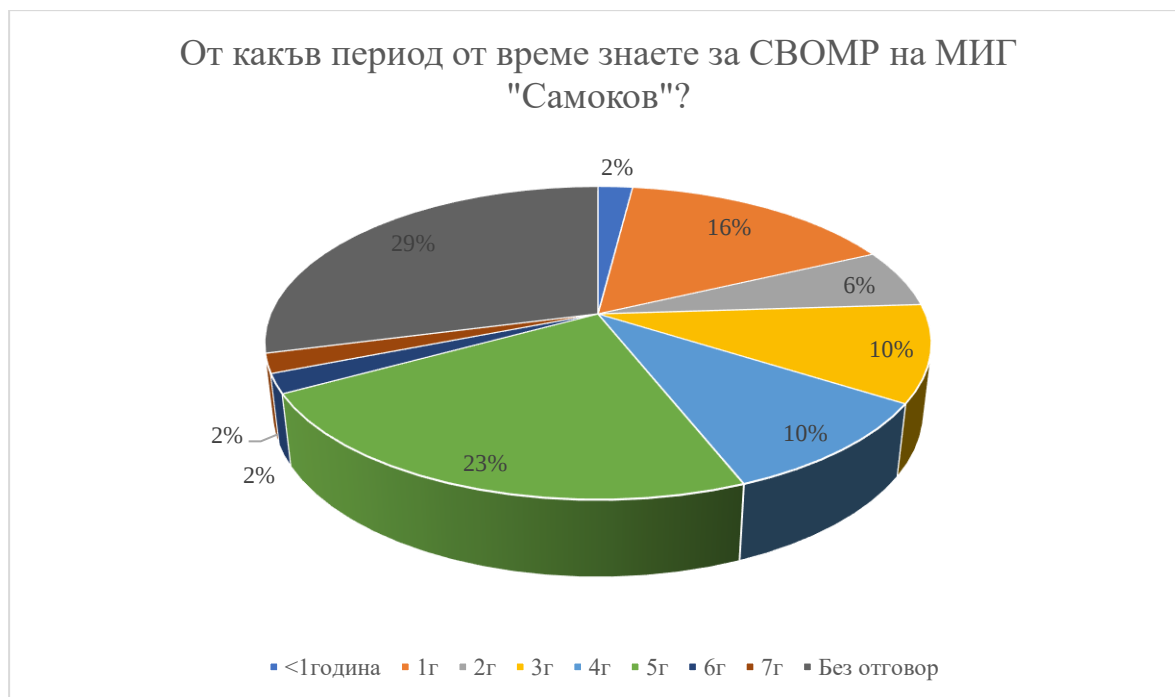
Отговорите на този въпрос показват високо ниво на познаване на СВОМР. 65% отговарят положително, а 35% са отговорили, че не знаят какво е Стратегия за воденото от общностите местно развитие. Необходимо е жителите да са наясно с възможностите за развитие на територията и начините, по които СВОМР може да подпомогне това. С информираността на жителите се увеличава и тяхното доверие и подкрепа. Подкрепата на жителите за МИГ е в пряка зависимост от тяхната информираност и разбиране за СВОМР и за работата на Местната инициативна група. Мнозинството от респондентите са информирани за стратегията и за ползите, които тя може да донесе за жителите на територията.

Фиг. 17 Разпределение на участниците в зависимост от информацията им относно СВОМР на МИГ

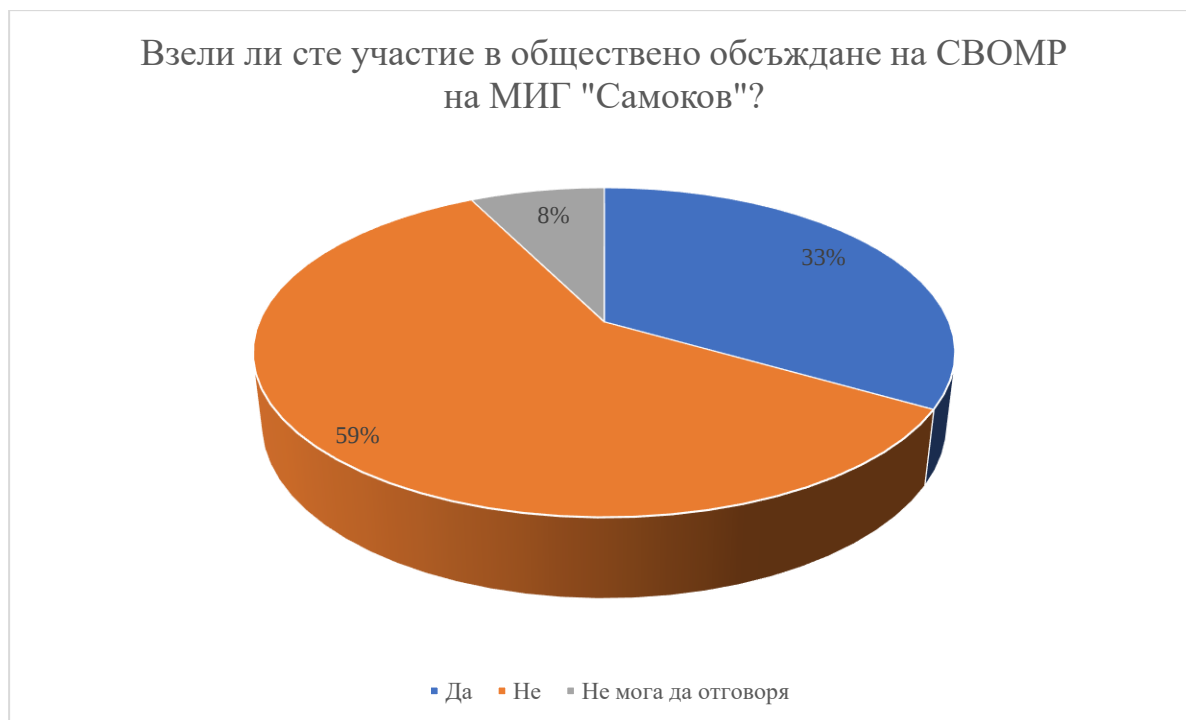
Позитивни са резултатите и отговорите на този въпрос и те показват информираност и интерес към стратегията на МИГ „Самоков“ от страна на населението на територията. Повече от половината от респондентите са отговорили положително на този въпрос. Те потвърждават, че имат информация за СВОМР на тяхната територия. Една четвърт от анкетираните имат информация отчасти – 23%, а 11% имат информация за тази част, която ги интересува. Само 14% са отрицателните отговори.

На практика 86% от участниците в проучването са потвърдили, че имат информация или непълна информация за Стратегията за воденото от местните общности развитие на МИГ „Самоков“. Това демонстрира високи нива на интерес, който проявяват жителите на населените места на територията към СВОМР. Проучването показва, че те осъзнават възможностите, които предоставя стратегията и капацитета на МИГ за изпълнението ѝ и за приноса към местното развитие на територията, което ще доведе до подобряване условията на живот и благополучието на местните жители, които са бенефициенти на тази стратегия.

Фиг. 18 Разпределение според периода на информираност на респондентите относно СВОР на МИГ "Самоков"

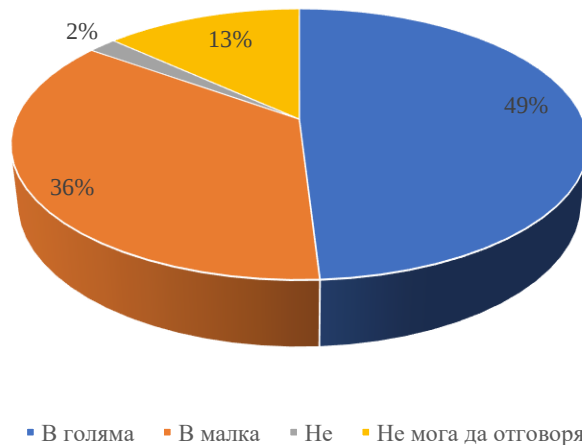
Най-голям дял от участниците са отбелязали – 23% са отбелязали 5 години като период от време, от когато знаят за стратегията на МИГ. 16% са маркирали една година, а по 10% - знаещите от 3 г. и 4 г. 6% от анкетираните са отбелязали 2 години, а по 2% са групите, които са отбелязали по-малко от една година, 6 години и 7 години. 29% са оставили този въпрос без отговор. Резултатите показват разнообразието от хора, които са взели участие в проучването и които знаят за стратегията на МИГ „Самоков“ от различни периоди от време. Този микс дава обективност и представяне на различните общности на територията на МИГ.

Фиг.19 Разпределение на анкетираните според участието им в обществено обсъждане на СВОМР на МИГ "Самоков"

По-голямата част от анкетираните – 59% са отговорили отрицателно на този въпрос, а 33% са отбелязали, че са взели участие в обществено обсъждане на стратегията. 8% не дават отговор. Резултатите отново показват участието на различни представители на населението на териториите. Някои от тях имат опит и познания за стратегията и имат участие и ангажираност в подготовката на стратегията от предходния програмен период. По-голяма част от респондентите, обаче, не са участвали в подготовката и техните мнения и нагласи ще имат различно значение, отразяващи техните очаквания като бъдещи потенциални бенефициенти на стратегията. Проучването обхваща представители на различни групи и общности от жителите на територията на МИГ „Самоков“.

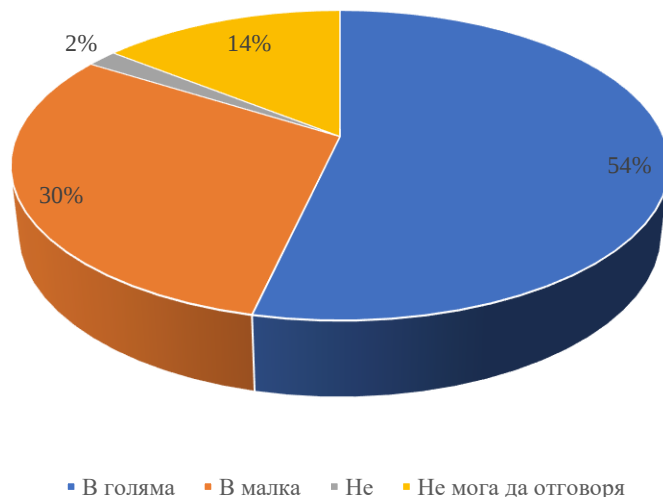
Считате ли, че изпълнение на СВОМР на МИГ "Самоков" решава проблемите на територията на МИГ и в каква степен?

Фиг.20 Разпределение на анкетираните според мнението им относно изпълнение на СВОМР на МИГ "Самоков" и разрешаването проблемите на територията на МИГ

Мнозинството от респондентите – 49% отбелязват отговор „в голяма степен“ – според тях изпълнението на стратегията на МИГ ще доведе до голяма степен до разрешаването на проблемите на територията. 36% считат, че проблемите ще се разрешат в малка степен, а 13% не могат да отговорят. Само 2% са избрали отрицателен отговор. Голямото мнозинство от общо 85% вярват в потенциала на изпълнението на СВОМР и действията на МИГ за разрешаване на проблемите на населените места на територията и техните жители.

Считате ли, че изпълнение на СВОМР на МИГ
"Самоков" подпомага развитието на територията на
МИГ и в каква степен?

Фиг.21 Разпределение на анкетираните според мнението им относно изпълнението на СВОМР на МИГ „Самоков“ и развитието на територията

Повече от половината от респондентите – 54% са отбелязвали отговор „в голяма степен“ – според тях изпълнението на стратегията на МИГ ще подпомогне развитието на територията. 30% считат, че подпомогне развитието в малка степен, а 14% не могат да отговорят. Само 2% са отговорили с „не“. Голямото мнозинство от общо 84% вярват в потенциала на изпълнението на СВОМР и действията на МИГ за развитие на територията.

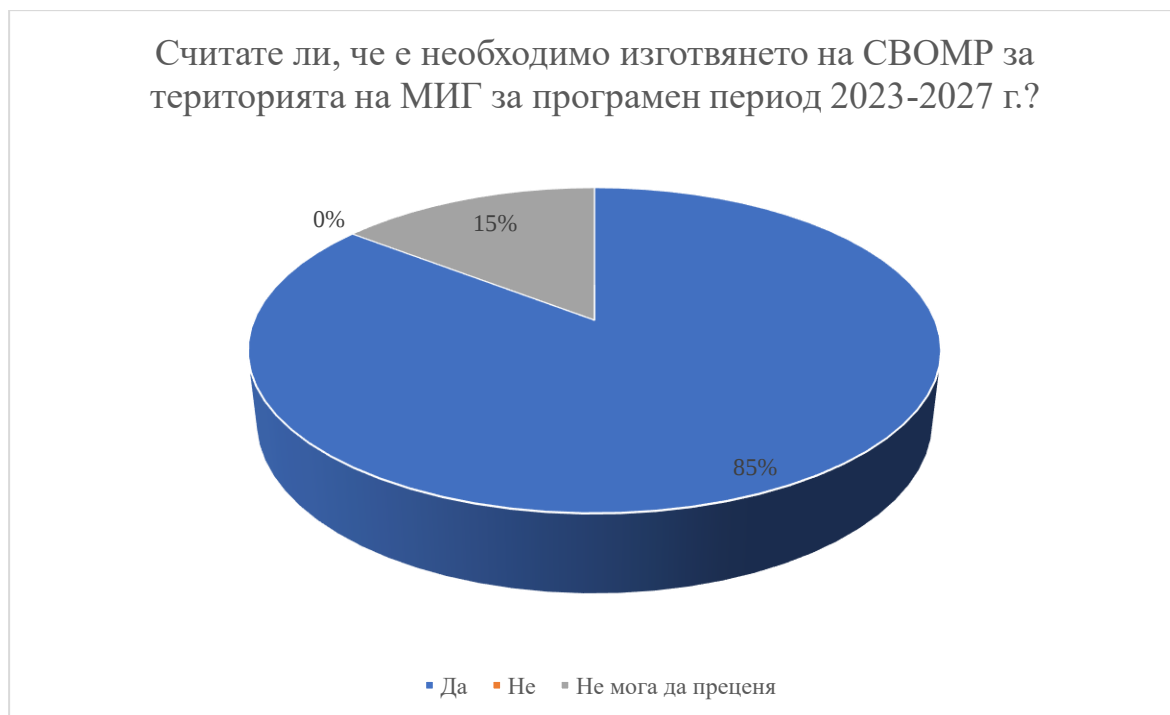
Тези положителни резултати и високи оценки изразяват удовлетвореността от резултатите от стратегията на МИГ от предходния период, което естествено води до повишени очаквания на жителите и към СВОМР през програмен период 2023 – 2027г. С положителните резултати се увеличава и подкрепата на населението за дейностите и процесите на стратегията, както и доверието в МИГ, което прави работата на екипа по-ефективна и точна в определянето на конкретните действия по създаване и успешното изпълнение на стратегията, за разрешаване на проблемите на територията и за подпомагане на нейното развитие.

Фиг. 22 Разпределение на анкетираните според мнението им относно каква степен местната общност има интерес от прилагането на СВОМР

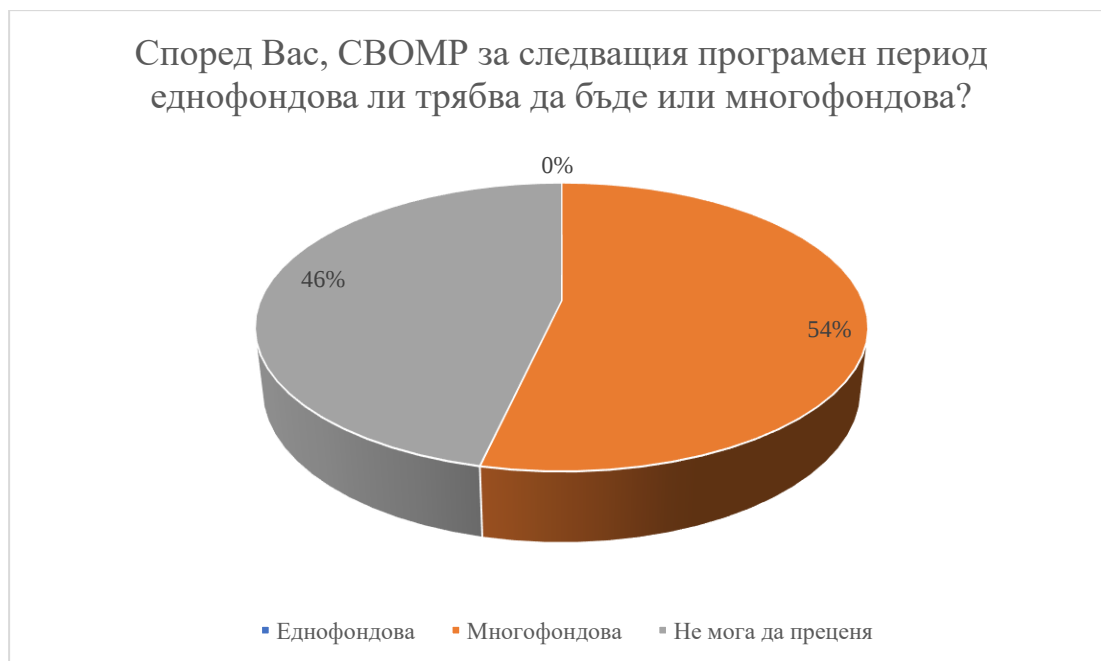
Според 14% от анкетираните местната общност има много голям интерес от прилагането на СВОМР с различни дейности като кандидатстване с проекти, с включване в събития и други дейности. Според голямото мнозинство - 68% населението има активен интерес. 18% считат, че жителите имат слаб интерес, но никой от участниците не смята, че местната общност няма никакъв интерес.

Резултатите от този въпрос дават много важна информация относно нагласите на респондентите относно интереса на местната общност за участие в дейностите или кандидатстване с проект в рамките на стратегията. Това показва доверието им в стратегията и във възможностите, която тя дава за развитието на територията, както и доверието в успешните резултати за бенефициентите, които са жителите на територията на Местната инициативна група.

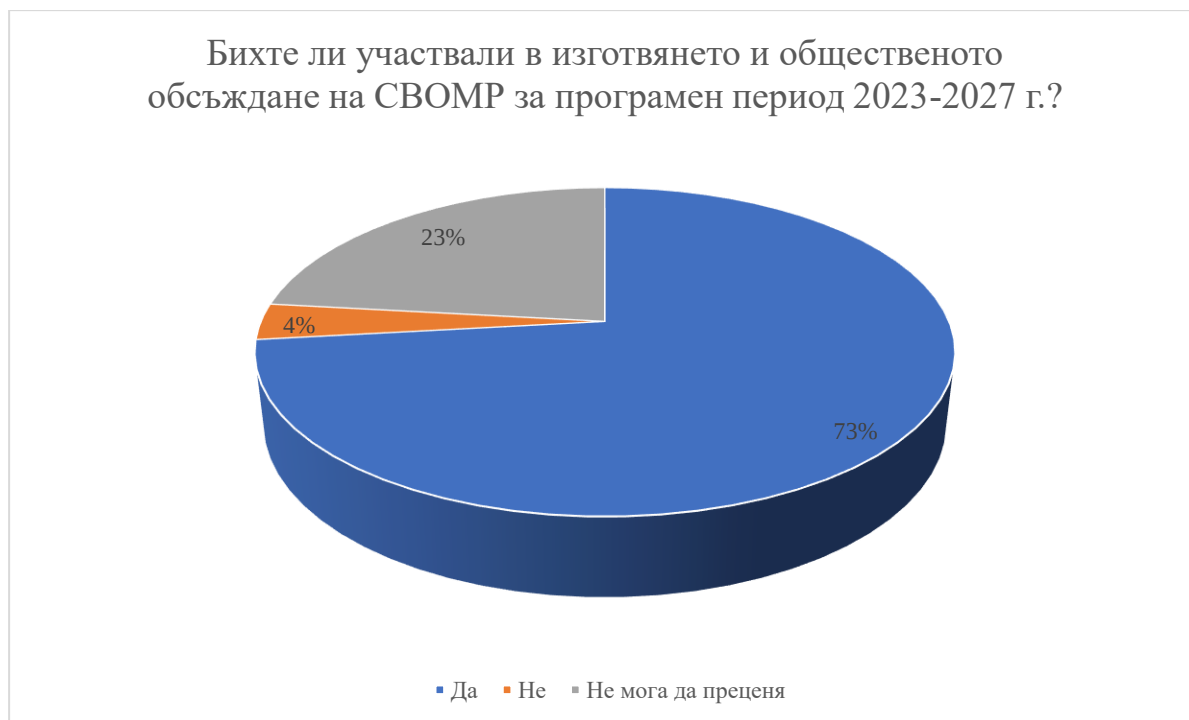
Фиг. 23 Разпределение на респондентите според мнението им за изготвянето на СВОМР за територията на МИГ за програмен период 2023-2027г.

Голямото мнозинство от респондентите – 85% считат, че е необходимо да се изготви Стратегия за воденото от местните общности развитие за територията на Местна инициативна група „Самоков“ за програмния период. 15% не могат да преценят. Никой от анкетираните не е отбелязал отрицателен отговор на този въпрос. Участниците в анкетата имат високо мнение за потенциала и възможностите, които се създават, чрез изпълнението на стратегията в полза на населението и те дават своето мнение, че СВОМР трябва да бъде създадена за територията на МИГ „Самоков“ за програмен период 2023 – 2027г.

Фиг. 24 Разпределение на респондентите според мнението за вида на стратегията

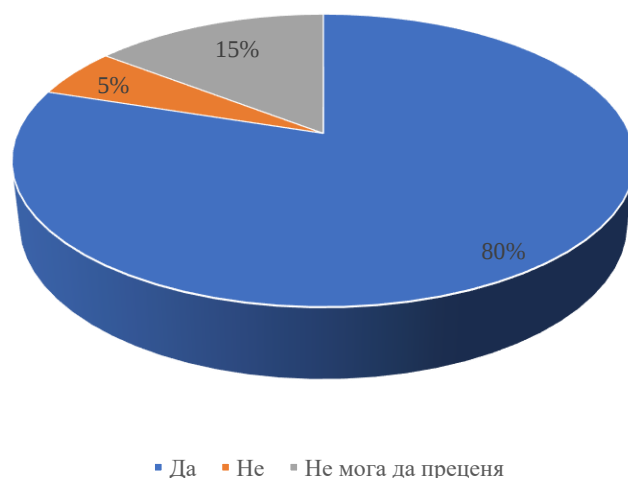
54% от участниците в проучването считат, че стратегията на МИГ „Самоков“ трябва да бъде многофондова за програмен период 2023г – 2027г. 46% не могат да отговорят и никой от респондентите не е отбелязал еднофондовата стратегия като свой избор и предпочитание. Анкетираните считат, че многофондовата стратегия предоставя повече възможности за подобрене и развитие на територията. Многофондовата стратегия ще даде възможност на повече сектори да подобрят икономическите показатели и да донесат ползи за жителите и условията за живот на територията. Многофондовата стратегия би подпомогнала икономическото развитие на населените места на по-широка основа и с по-голямо разнообразие от възможности.

Фиг. 25 Разпределение според желанието за участие в изготвянето и общественото обсъждане на стратегията за програмен период 2023-2027 г.

Голям дял от участниците – 73% са заявили готовност за участие в изготвянето и общественото обсъждане на СВОМР на МИГ „Самоков“. 23% не могат да преценят и само 4% са отговорили отрицателно. Този резултат демонстрира подкрепата на населението към МИГ за стратегията, която се изразява и в конкретни ангажименти и желание за действие и активност. Голямата част от участниците имат желание да вземат участие в изготвянето на общественото обсъждане на стратегията, с което да подкрепят дейностите и процесите в рамките на СВОМР.

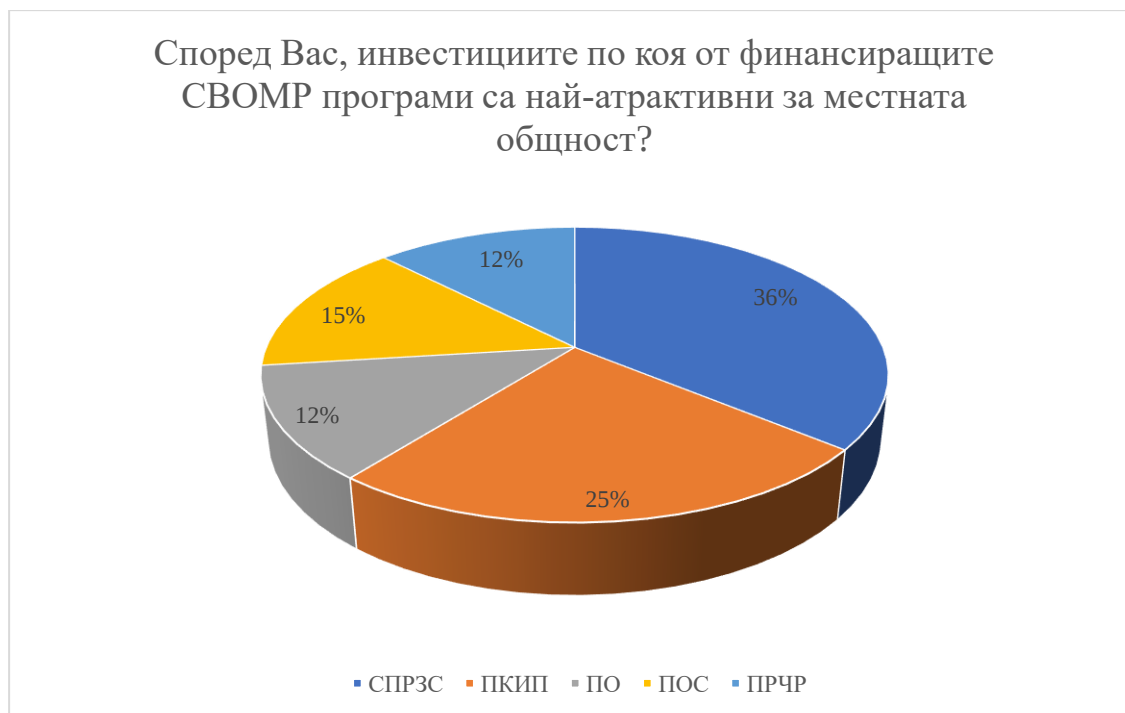
Бихте ли кандидатствали с проект към СВОМР на МИГ "Самоков" за програмен период 2023-2027 г.?

Фиг.26 Разпределение според желанието за участие с проект към стратегията

И на този въпрос голямото мнозинство от респондентите – 80% са отговорили положително на този въпрос. Те имат желание за участие с проект. Само 5% са отговорили отрицателно, а 15% не могат да преценят.

Резултатите от този въпрос дават много важна информация относно нагласите на респондентите за участие с проект в рамките на стратегията. Голямо мнозинство изразяват желание за активност и участие и това показва доверието им в стратегията и във възможностите, която тя дава за развитието на територията. Те имат доверие в дейностите на МИГ и успешните резултати за бенефициентите. Тази ангажираност и желание за активност от страна на жителите е добре да бъде поддържана от екипа на МИГ и да се вземат предвид техните нагласи и насоки.

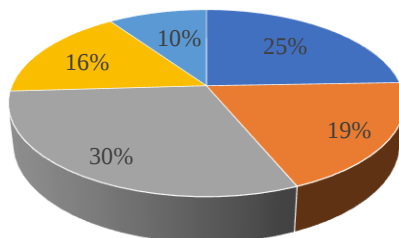

Фиг. 27 Разпределение на участниците според мнението относно коя програма е най-атрактивна за местната общност

Всички програми са отбелязани от участниците в анкетата като атрактивни за инвестиции за местната общност. Най-голяма част от тях са избрали да отбележат Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони – 36%. Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" е отбелязана от 25% от анкетираните, Програма „Образование“ – от 12% и Програма „Околна среда“ – 15%. Програма "Развитие на човешките ресурси" е отбелязана от 12% от анкетираните. Забелязват се почти равни резултати за трите програми: ПО, ПОС и ПРЧР, докато Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" и Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони имат най-голяма подкрепа от жители като програми, по които инвестициите са най-атрактивни за местното население. Общо тяхната подкрепа е от хора, които формират 61% от всички участници в проучването относно стратегията.

Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони

Кои са най-важните интервенции и дейности, които следва да залегнат в СВОМР на МИГ

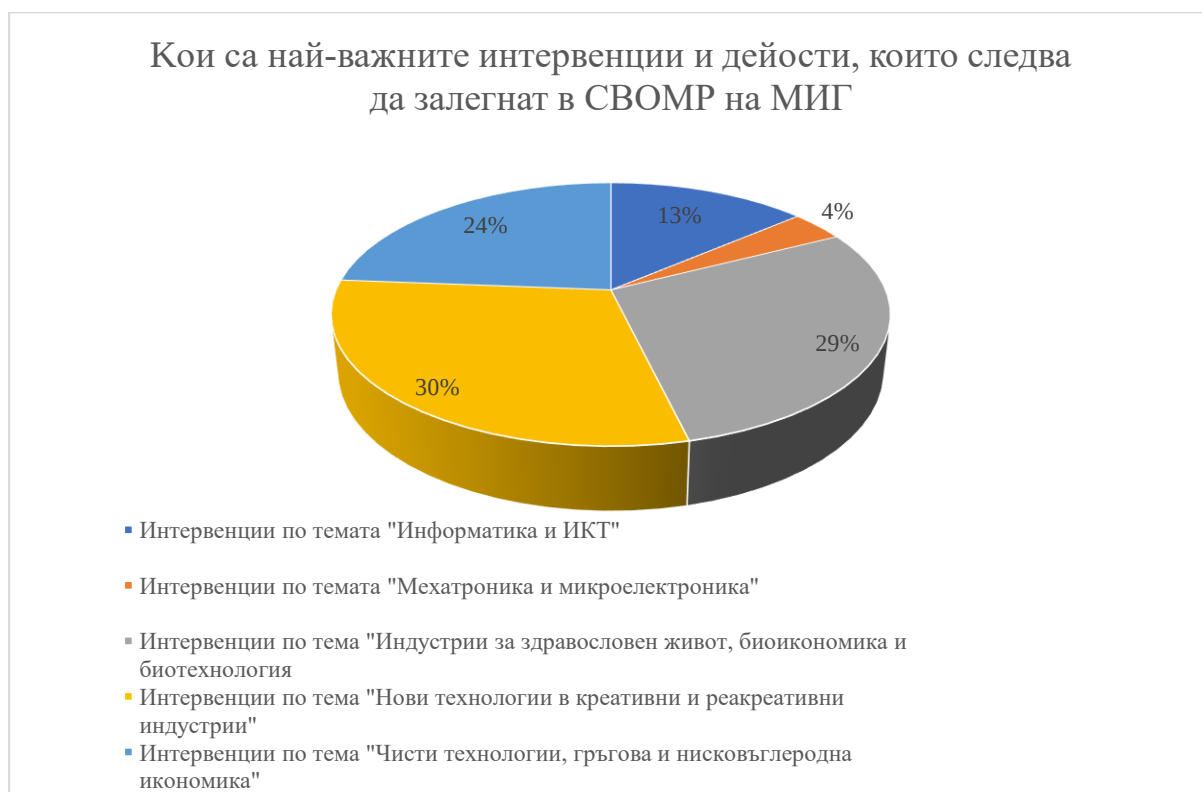

- Интервенции, свързани със земеделски дейности
- Интервенции, свързани с неземеделски дейности
- Интервенции, свързани с подобряване условията на живот
- Интервенции, свързани с подкрепа на местната идентичност
- Сътрудничество

Фиг. 28 Разпределение на участниците според мнението им за най-важните интервенции и дейности по Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони

Интервенциите, свързани с подобряване условията на живот са важни да бъдат застъпени в СВОМР за територията според най-голям дял от участниците – 30%. Следващия голям дял – 25% са отбелязали Интервенциите, свързани със земеделски дейности. Според 19% Интервенциите, свързани с неземеделски дейности е необходимо да бъдат включени в стратегията в рамките на Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони. Интервенциите, свързани с подкрепа на местната идентичност са подкрепени от 16%. Най-малка част от анкетираните са отбелязали Интервенции в областта Сътрудничество.

Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията"

Фиг. 29 Разпределение според мнението за най-важните интервенции и дейности по програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията"

Интервенции по тема „Нови технологии в креативни и рекреативни индустрии“ са най-важни да бъдат включени в стратегията за ВОМР на МИГ „Самоков“ за най-голям дял от респондентите – 30% от тях. Само 1% по-малко от този дял – 29% от участниците са отбелязали Интервенции по тема "Индустрии за здравословен живот, биоикономика и биотехнология" като най-значими за територията в рамките на тази програма за този програмен период. Интервенции по тема „Чисти технологии, търговия и нисковъглеродна икономика“ са отбелязани като най-важни за включване в стратегията от 24% от респондентите. Интервенциите по темата „Информатика и ИКТ“ са отбелязани от 13%, а най-малък дял са подкрепили Интервенциите по темата „Мехатроника и микроелектроника“ за важно включване в СВОМР на МИГ „Самоков“.

Програма „Развитие на човешките ресурси“

Фиг. 30 Разпределение според мнението за най-важните интервенции и дейности

Две от групите интервенции са избрани от почти равен дял от участниците. Интервенциите за насърчаване на заетостта и включване в пазара на труда на безработни и неактивни лица и хора от уязвимите групи са отбелязани от 33% от респондентите, а Интервенциите за активиране и включване в заетост на неактивни и безработни младежи – от 37% - те са подкрепени от най-голямата група от участниците в проучването. Интервенциите за активно стареене и остаряване в добро здраве е отбелязано от 22%, а най-малък дял от участниците са избрали да изберат като най-важни интервенции и дейности, които да залегнат в Стратегията за воденото от общностите местно развитие за период 2023 – 2027г Интервенциите за социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности.

Програма „Околна среда“

Фиг.31 Разпределение на участниците според мнението за най-важните интервенции и дейности

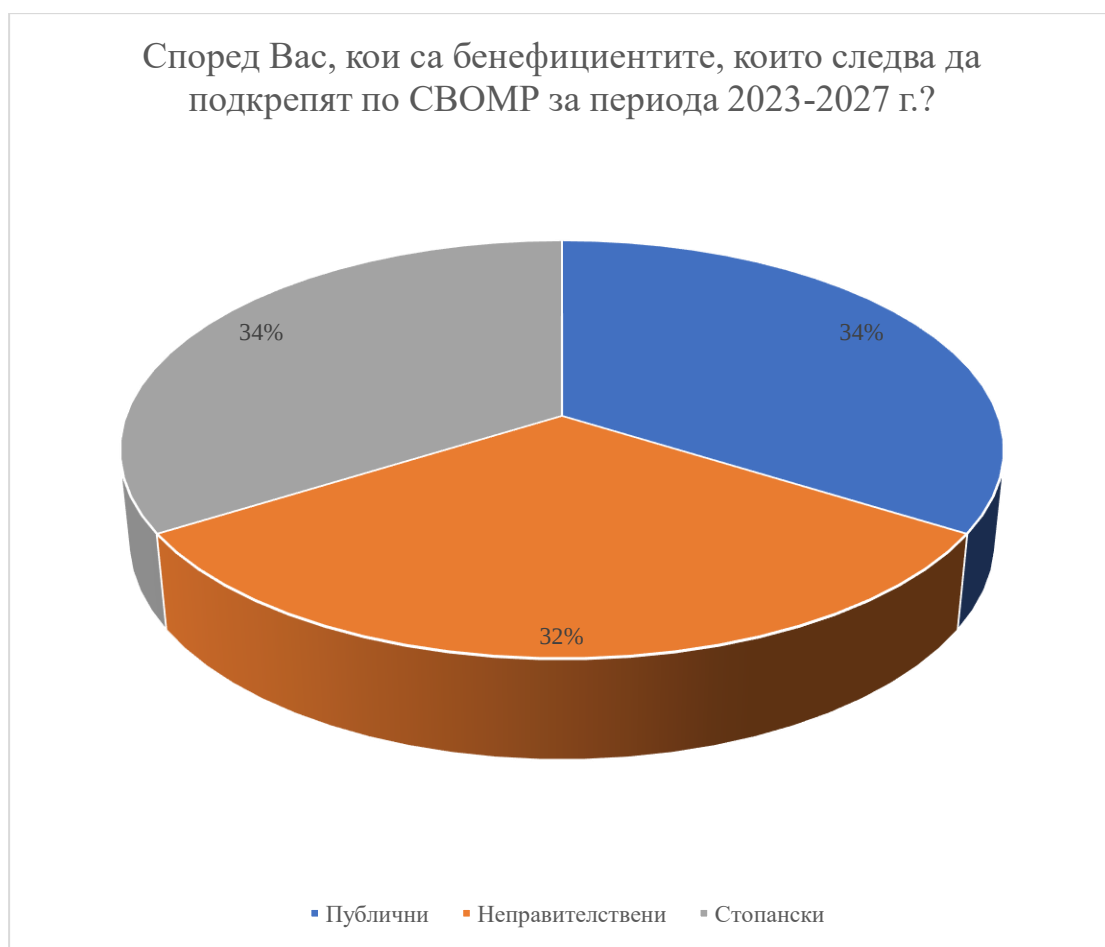
По-голямата част от респондентите са на мнение, че най-важни в рамките на програма „Околна среда“ са интервенциите за повишаване базата от знания като предпоставка за подобряване управлението на отпадъци. Те съставляват 65% от всички участници в проучването. Интервенциите за опазване на биоразнообразието е подкрепено от останалите 35% от анкетираните. И двете области от инициативи са важни за населението, според резултатите от този въпрос като превес имат интервенциите за повишаване базата от знания.

Програма "Образование"

Фиг. 32 Разпределение според мнението за най-важните интервенции и дейности

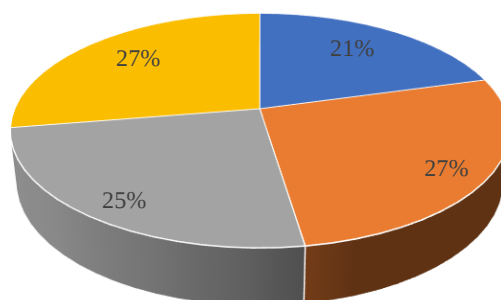
Интересно е разпределението на участниците според тяхното мнение за най-важните интервенции и дейности по Програма „Образование“. Според 19% от респондентите в проучването, най-важни са интервенциите за повишаване на уменията на децата и учениците. 16% считат, че интервенциите за повишаване на капацитета и квалификацията на педагогическите специалисти са най-важни. Интервенциите за насърчаване създаването на училищни общности са отбелязани от 17% от анкетираните, а 11% са отбелязали интервенциите за подкрепа за интензивна работа с родители като най-важни. Интервенциите за подкрепа за осигуряване на достъп до качествено образование и за преодоляване на нефинансови бариери са подкрепени от 18%. Най-малък дял от респондентите – 9% са отбелязали интервенции за подкрепа за приобщаваща образователна среда. Интервенциите за подкрепа за ангажиране на местните общности с образователната институция са събрали 10% от всички участници. Резултатите показват, че всички интервенции са отбелязани от анкетираните и разликите в тяхната подкрепа не е с големи различия в процентите.

Фиг. 33 Разпределение на участниците в зависимост от мнението им относно бенефициентите на стратегията

Подобен по размер за групите от участници, които са отбелязали трите отговора на този въпрос. По равно – 34% са на мнение, че бенефициентите, които следва да подкрепят по СВОМР за периода 2023-2027 г. са публични организации и още толкова са отбелязали стопански организации. 32% са на мнение, че бенефициентите са неправителствени организации. Мненията, които дават анкетираните показват широкия аспект от организации, които могат потенциално да бъдат подкрепени от СВОМР. Очакванията на жителите са всички да имат възможност да получат подкрепа и стратегията да допринесе за предстоящото развитие на територията и през този програмен период.

Според Вас, кои са заинтересованите страни от изпълнението на СВОМР за периода 2023-2027 г.?

- Представители на местната общност
- Община Самоков, общински и държавни институции
- Читалища, сдружения, неправителствени организации и други
- Икономически активни физически и юридически лица

Фиг. 34 Разпределение според мнението относно кои са заинтересованите страни от изпълнението на стратегията

Почти по равно са разпределени участниците в проучването според мнението им относно заинтересованите страни. По 27% са отбелязали Община Самоков, общински и държавни институции, както и тези, които са отбелязали Икономически активни физически и юридически лица. 25% от респондентите са отбелязали Читалища, сдружения, неправителствени организации и други, а 21% са отговорили - Представители на местната общност. Това показва разнообразието в мненията и детайлното разбиране на стратегията и ползата от изпълнението ѝ за местните общности. Всички тези общности имат нужда от подкрепа в своето развитие и според населението дейностите по изпълнението на СВОМР ще допринесе за благоденствието на населените места и тяхното икономическо развитие.

5. Направени изводи. Насоки и препоръки

Жителите на територията показват безрезервна подкрепа към екипа на МИГ за изпълнение на стратегията през програмен период 2023 – 2027г. На базата на тази подкрепа групата е необходимо да предприеме най-ефективните дейности и инициативи, които да доведат до максимални резултати в полза на населението. Ангажираността на населението е важен фактор за постигане на целите и резултатите, които да бъдат поне толкова успешни колкото през изминалия програмен период и да наградят на вече постигнатите успехи. Приемствеността и продължаването на високо резултатните действия ще донесат максимална полза за жителите на територията на МИГ „Самоков“ и през този програмен период.

Проучването е изпълнено, спазвайки хоризонталните политики на Европейския съюз и принципите на подхода на СВОМР. Спазена е политиката за Равенство между половете и е дадена възможност на всички представители на населението, които имат желание за участие да попълнят анкетните карти и да изразят своето мнение.

Знанието относно подхода и по-специфично основния принцип на подхода ВОМР - "отдолу-нагоре" е част от информираността на населението относно стратегията и местната инициативна група. Информираниостта на жителите е важна за тяхната подкрепа за МИГ и нейните дейности по изпълнение на стратегията, както и се отразява върху резултатите от тези дейности. Тя води до по-голяма подкрепа и ангажираност от страна на жителите. Принципът „отдолу – нагоре“ е основен принцип на подхода Водено от общностите местно развитие и спазването му означава, че местните хора участват във вземането на решения за стратегията и избора на приоритети, които да бъдат следвани.

Мнозинството от респондентите не членуват в структурата на МИГ „Самоков“. Това е предпоставка за създаване на една по-обективна картина на изпълнението на стратегията и работата на МИГ. Само една част от анкетираните са свързани с органите на групата, което означава, че те разполагат с по-задълбочена информация относно дейностите и процесите. Това разнообразие от участници дава по-голяма задълбоченост и пълнота на данните, резултатите и изводите на този доклад, както и добър баланс от мнения и обективна, безпристрастна оценка на работата на Местната инициативна група „Самоков“ по прилагането на стратегията.

Данните, които са събрани на базата на въпросниците дават ясна картина за профила на участниците в проучването. Участниците са по-голяма част жени, високообразовани хора и представители на различните населени места. Представени са различните сектори на заетост, както и различни подсектори на стопанската сфера. Има участници и от публичните организации. В проучването са представени хора от различни възрастови групи. Най-големият дял от участниците са жители в активна икономическа възраст. Те са основните създатели на благата и двигател на икономическото развитие на населените места на територията на МИГ Самоков. Младите участници носят обновлението на територията, нови идеи и енергия, а групата на по-възрастните участници, които имат опит и знания могат да направят сравнение с предишните периоди и да дадат добри съвети и насоки. Благоприятното възрастово разпределение на участниците дава гаранция за обективни данни и добри резултати от проучването.

Анкетираните са образовани хора, които ясно разбират значението на въпросите и дават информирани отговори и адекватни съвети и насоки. Този резултат е надежден в посока резултатите от проучването и препоръчаните действия към МИГ, както и ангажираността на активните жители в дейностите за постигане на целите на СВОМР в програмен период 2023 – 2027г.

Резултатите от анкетата показват, че в проучването са взели участници с голямо разнообразие относно периода от време, от който те знаят за съществуването на Местната инициативна група, подхода СВОМР или стратегията на МИГ Самоков. Някои от участниците имат знания за МИГ и стратегията от предходния период, а някои от тях знаят от по-кратък период. На базата на успехите и резултатите от СВОМР от предходния период, жителите, които имат вече опит, имат и високи очаквания за стратегията от текущия програмен период и ефекта върху развитието на територията и възможностите за решаване на проблемите на населените места на територията.

Болшинството от респондентите оценяват високо подхода Водено от общностите местно развитие и подкрепят работата на МИГ. Според тях дейностите по този подход имат възможност да подпомогнат развитието на територията и подобряване на живота на жителите на населените места на територията на МИГ Самоков.

При голяма подкрепа и висока ангажираност от страна на населението ще бъдат постигнати по-качествени и успешни резултати от дейността на групата, които са в полза за жителите от населените места на територията на МИГ Самоков. Необходимо е

жители да са наясно с потенциала за подпомагане развитието на територията, който предлага СВОМР и с това винаги се увеличава доверие на населението и се печели тяхната подкрепа. Представителите на населението на територията знаят за съществуването на Местната инициативна група „Самоков“ и това показва разпознаваемостта на групата и резултата от усилията и дейностите за информиране на местното население.

Резултати показват преценка за максимална представителност на населението в органите на МИГ според респондентите. По въпроса за вида стратегия, те считат, че многофондовата стратегия предоставя повече възможности за подобрене и развитие на територията. Многофондовата стратегия ще даде възможност на повече сектори да подобрят икономическите показатели и да донесат ползи за жителите и условията за живот на територията. Многофондовата стратегия би подпомогнала икономическото развитие на населените места на по-широка основа и с по-голямо разнообразие от възможности.

Според мнозинството жители имат интерес от прилагането на СВОМР с различни дейности като кандидатстване с проекти, с включване в събития и други дейности. Резултатите от този въпрос дават много важна информация относно нагласите на респондентите относно интереса на местната общност за участие в дейностите или кандидатстване с проект в рамките на стратегията. Това показва доверието им в стратегията и във възможностите, която тя дава за развитието на територията, както и доверието в успешните резултати за бенефициентите, които са жителите на територията на Местната инициативна група.

Голямата част от участниците имат желание да вземат участие в изготвянето на общественото обсъждане на стратегията, с което да подкрепят дейностите и процесите в рамките на СВОМР.

В проучването е взето под внимание нагласите на респондентите относно финансиращите програми. Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" и Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони имат най-голяма подкрепа от жители като програми, по които инвестициите са най-атрактивни за местното население.

Участниците в проучването дават своето мнение и относно секторите, които имат най-голяма нужда от интервенции за бъдещо развитие по различните програми, съобразено с нуждите на населението на територията на МИГ Самоков.

- Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони - Интервенции свързани с подобряване условията на живот
- Програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" - "Нови технологии в креативни и реакреативни индустрии"
- Програма "Развитие на човешките ресурси" - Интервенциите за активиране и включване в заетост на неактивни и безработни младежи
- Програма „Образование“ - Интервенции за повишаване на уменията на децата и учениците
- Програма "Околна среда" - Интервенции за повишаване базата от знания като предпоставка за подобряване управлението на отпадъци

Данните и информацията от резултатите от проучването на нагласите на населението на територията и дадените мнения показват, че СВОМР и МИГ „Самоков“ е необходимо да се съобразят с новите тенденции. Необходимо е да се фокусират усилията за разрешаване на проблемите на населението на територията и да се подпомогне развитието на населените места. Трябва да се работи в посока задоволяване на текущите им потребности, които са възникнали в рамките на актуалните икономически и социални условия и е необходимо да бъдат адресирани в следващия програмен период. Препоръките към МИГ „Самоков“ са в посока информиране и ангажиране на населението различните дейности по изпълнение на стратегията. Чрез организиране и извършване на съвместни дейности на МИГ „Самоков“ със съседни местни инициативни групи или други групи от страната, за сътрудничество по финансиране, подготовка и изпълнение на съвместни проекти по национални и европейски програми, както и с МИГ от други европейски държави би довело до по-ефективни дейности и по-устойчиви резултати, които ще се постигнат на много по-широка територия.

Препоръките са за устойчивост при високите резултати от предходния програмен период, които са постигнати от МИГ Самоков, както и надграждане на вече постигнатите ползи за жителите на територията при вече постигнатата силна подкрепа и ангажираност от страна на населението.